

Gemeenteraad

Vergadering van 27 mei 2025

Beleid en Uitvoering - Samenleving en
Ontwikkeling

2025_RAAD_00017 Scholenfusie Blokzijl en onderwijshuisvesting

Auteur

Ria Twerda

Overlegd met

Ben Molema, Sjoerd Hamstra, Jan Mulder

Portefeuillehouder

Trijn Jongman

Samenvatting

Blokzijl kent momenteel 2 basisscholen, namelijk OBS De Rolpaal (Stichting Op Kop) en IKC De Schutsluis (Stichting Accrete). De scholen willen graag fuseren en samen verder gaan als een samenwerkingsschool met behoud van beide identiteiten. Gezien onze publiekrechtelijke taak om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs is medewerking van de gemeenteraad nodig om de fusie te verwezenlijken.

Alhoewel het fusietraject niet gekoppeld is aan de onderwijshuisvesting, heeft dit de huisvestingswensen wel veranderd. Geen van beide schoollocaties is voldoende groot voor alle leerlingen. Dit betekent dat de samenwerkingsschool na de fusie vanuit 2 locaties zal moeten werken, een niet gewenste situatie. Met het IHP waren al ingrepen in de onderwijshuisvesting in Blokzijl voorzien. Het plan is om dit te herzien en te kiezen voor vervangende nieuwbouw in Noordermaten IV. Zo ontstaat een onderwijslocatie die voor nu en in de toekomst goed onderwijs in Blokzijl faciliteert.

Voorgesteld wordt om de financiële consequenties van het besluit mee te nemen in de afwegingen bij de perspectiefnota 2025-2029. Het gaat hierbij om een aanvullend investeringskrediet van € 2.214.630 voor het gebouw en de omgeving. We koersen op een nieuw schoolgebouw in 2029.

Beschrijving

Inleiding

Blokzijl kent momenteel 2 basisscholen, namelijk OBS De Rolpaal (Stichting Op Kop) en IKC De Schutsluis (Stichting Accrete). Beide scholen zijn klein en daarmee kwetsbaar. Begin april hebben we u middels een informatienota geïnformeerd over de fusieplannen van beide scholen en de wens om als een samenwerkingsschool met behoud van beide identiteiten (openbare en protestants-christelijke) verder te gaan. Als college hebben we positief geadviseerd over de voorgenomen fusie. Gezien onze publiekrechtelijke taak om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs is medewerking van de gemeenteraad nodig om de fusie te verwezenlijken.

Alhoewel het fusietraject niet gekoppeld is aan de onderwijshuisvesting, heeft dit de huisvestingswensen wel veranderd. Geen van beide schoollocaties is voldoende groot voor alle leerlingen. Dit betekent dat de samenwerkingsschool na de fusie vanuit 2 locaties zal moeten werken. Vanuit de scholen, de besturen en de sterk betrokken gemeenschap van Blokzijl is er nadrukkelijk de wens voor vervangende nieuwbouw.

Gewenst resultaat

Eén sterke onderwijsvoorziening in Blokzijl die voor nu en in de toekomst het onderwijs goed faciliteert, in een gebouw dat flexibel indeelbaar, functioneel, veilig, gezond, comfortabel en duurzaam is.

Argumenten

1.1 Wettelijke taak

De gemeenteraad heeft een publiekrechtelijke taak als het gaat om het voorzien in openbaar onderwijs (Grondwet artikel 23 lid 4) en moet instemmen met de fusie van OBS De Rolpaal (statuten Stichting Op Kop artikel 19 lid 3).

1.2 Openbare identiteit geborgd voor regio Blokzijl

Uit de door de scholen opgestelde Fusie-effectrapportage blijkt dat alleen met een fusie tussen IKC De Schutsluis en OBS de Rolpaal en de vorming van een samenwerkingsschool het openbaar basisonderwijs voor Blokzijl behouden kan worden.

1.3 Kwaliteitsversterking onderwijs

Met een fusie ontstaat er één sterke onderwijsvoorziening in Blokzijl, wat bijdraagt aan de kwaliteit van onderwijs, de kanselijkheid en inclusief onderwijs.

2.1 Ingrepen in onderwijshuisvesting Blokzijl nodig

De huisvesting van IKC De Schutsluis is verouderd en vraagt om ingrepen. In het in 2023 vastgestelde Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) was deze school financieel opgenomen voor levensduurverlengende renovatie in 2024. Hierbij is wel direct aangegeven dat nog nagegaan moest worden of renovatie dan wel nieuwbouw de voorkeur geniet.

2.2 Wensen ten aanzien van onderwijshuisvesting zijn veranderd

Met renovatie is het lastig om een energie neutraal gebouw (ENG) te realiseren. Met de huidige energiekosten is dit wel wenselijk. Accrete heeft daarom al eerder aangegeven graag voor nieuwbouw te opteren.

2.3 Beide gebouwen te klein voor alle leerlingen

Met de vorming van een samenwerkingsschool ontstaat er behoefte aan een gebouw van ruim 900 m² (nog exclusief de kinderopvang). Geen van beide schoolgebouwen is groot genoeg voor alle leerlingen. Dit betekent dat de samenwerkingsschool na de fusie vanuit 2 locaties zal moeten werken. Niet alleen vanuit bedrijfsvoering, maar ook vanuit inhoudelijke en organisatorische redenen is het wenselijk om als één school ook vanuit één locatie te werken.

2.4 Exploatievergoeding school loopt terug

Zodra de scholen gefuseerd zijn, ontvangt de nieuwe samenwerkingsschool structureel minder rijks gelden dan dat ze als twee afzonderlijke scholen zouden ontvangen. Eén gebouw is makkelijker te exploiteren en heeft minder huisvestingslasten dan twee. Met het oog op een gezonde exploitatie is één schoolgebouw gewenst.

3.1 Zicht op rendabele exploitatie voor kinderopvang

Met het vaststellen van het IHP in februari 2023 heeft u besloten dat voortaan bij de bouw van een nieuwe school ruimte voor kinderopvang meegenomen wordt, tenzij er geen zicht is op rendabele exploitatie. De gevraagde vierkante meters voor de kinderopvang passen bij de omvang van de samenwerkingsschool in Blokzijl. De kostprijs dekkende huur die nodig is voor deze investering zal voor de kinderopvangorganisaties ook op te brengen zijn.

4.1 Locatie sluit aan bij de concept stadsvisie Blokzijl

In het stadsvisietraject Blokzijl is de onderwijshuisvesting nadrukkelijk aan de orde geweest en is ook nagedacht over een mogelijke schoollocaties. Zowel het samenvoegen van beide scholen als vervangende nieuwbouw in Noordermaten IV, de wijk met de meeste jonge kinderen, past binnen de concept visie die reeds ter inzage heeft gelegen.

4.2 Draagvlak voor Noordermaten IV

Bij de gesprekken over de stadsvisie Blokzijl werd Noordermaten IV (fase A) gezien als geschikte locatie voor de nieuwe school. Dit is de wijk waar de meeste (toekomstige) jonge kinderen wonen. De locatie is goed bereikbaar, zeker als de randweg Blokzijl er ligt. Er is reeds een toereikende parkeervoorziening in de buurt. In de prospectus bij de kaveluitgifte is de mogelijke komst van een school al meegenomen, dus toekomstige bewoners worden niet verrast hierdoor. Bij de planvorming wordt qua situering op en inrichting van de kavel in uiteraard zoveel mogelijk rekening gehouden met het beperken/wegnemen van mogelijke overlast.

Kanttekeningen en risico's

3.1 Leegstandsrisico

Op het moment dat de m² voor kinderopvang leeg komen te staan, heeft de gemeente kapitaallasten, zonder dat hier huuropbrengsten tegenover staan. Voordat de daadwerkelijke bouw start, moet er zicht zijn op een huurder en de voorwaarden van verhuur. Met goede afspraken wordt het leegstandsrisico tot een minimum beperkt.

4.1 Bestemming moet aangepast worden

In het bestemmingsplan Noordermaten IV (fase A) zijn op de beoogde locatie woningen ingetekend. De bestemming zal gewijzigd moeten worden.

4.2 Vervangende locatie voor woningen nodig

De bouw van de school op deze locatie gaat ten kosten van 8 woningen (2 rijen van 4 appartementen). Dit zou gecompenseerd kunnen worden door de huidige locatie van IKC De Schutsluis hiervoor te gebruiken. Dit past ook binnen de stadsvisie.

5.1 Gerekend met normbedragen

De investeringsbedragen zijn gebaseerd op VNG-normbedragen plus een opslag van 20%. Dit conform het IHP. De uiteindelijke investeringsbedragen worden pas duidelijk na een aanbesteding.

5.2 Geen verwachte opbrengsten uit vrijkomende locaties

Als de basisscholen naar een nieuwe locatie gaan, vallen de huidige locaties terug in eigendom aan de gemeente. Eventuele opbrengsten of tekorten bij de herontwikkeling worden buiten de onderwijshuisvesting gelaten.

Duurzaamheid en social return

De gezamenlijke ambitie vanuit het vastgestelde IHP is een Energie Neutraal Gebouw (ENG) te realiseren bij nieuwbouw. De gemeente financiert hierbij tot het wettelijke minimale niveau van BENG (Bijna Energie Neutraal Gebouw). Voor de bovenwettelijke verduurzaming zijn schoolbesturen zelf verantwoordelijk. Voor de stap van BENG naar ENG hebben we op basis van een landelijk 'referentiebedrag' een eigen bijdrage van maximaal € 150 p/m² bruto vloeroppervlak (BVO) afgesproken in het IHP. De intentie van het toekomstige schoolbestuur is om deze eigen bijdrage te leveren, zodat we een Energie Neutraal Gebouw kunnen realiseren. De footprint van de samenwerkingsschool wordt verkleind ten opzichte van de huidige situatie.

Financiële toelichting

Investeringsraming nieuwe school

Investeringsraming (VNG-normbedragen)	bruto	andere dekking	netto
Nieuwbouw school	€ 3.245.000	€ 135.000	€ 3.110.000
Kinderopvang	€ 425.000	huuropbrengst	
Aankoop grond en bouwrijp maken	€ 450.000		€ 450.000
Inrichting omgeving	€ 475.000		€ 475.000
Totaal	€ 4.595.000		€ 4.035.000
Reeds in de begroting			€ 1.820.370
Extra nodig			€ 2.214.630

Huidige begroting

In de begroting (IHP) is een totaal investering van € 1.820.370 opgenomen voor de renovatie van IKC De Schutsluis met jaarlijkse kapitaallasten van € 129.000.

Dit voorstel vraagt om een aanvullende netto investering van € 2.214.630 met een kapitaallast van € 234.000. Voor de kinderopvang wordt een investering gevraagd van € 425.000. Tegenover de kapitaallasten hiervan staat een kostprijs dekkende huur, waardoor dit per saldo niet tot een extra kapitaallast voor de gemeente leidt. Bij een ENG-school zal nog een bijdrage worden ontvangen van € 135.000. Dit betekent dat er aan extra lasten een bedrag van $€ 234.000 - € 129.000 = € 105.000$ noodzakelijk is. Aan eenmalige lasten is een extra budget noodzakelijk van € 100.000.

Achterblijvende locaties

Op de achterblijvende locaties zit nog een boekwaarde (peil begin 2029). Dit gaat om:

- € 216.671 op OBS De Rolpaal;
- € 140.466 op IKC De Schutsluis.

Deze boekwaardes en sloopkosten moeten gecompenseerd worden vanuit de herontwikkeling van de locaties. Eventuele kosten en opbrengsten van herontwikkeling zijn niet in dit voorstel meegenomen, maar worden bij de herontwikkeling in beeld gebracht. Bij de perspectiefnota 2025-2029 worden de financiële consequenties van deze afwijking op het IHP voor de integrale afweging aan u voorgelegd.

Communicatie en participatie

Op het moment dat de raad instemt met de fusie van OBS De Rolpaal, zullen we het schoolbestuur hierover informeren.

Als ook de benodigde middelen beschikbaar worden gesteld voor vervangende nieuwbouw, dan zullen we verder gaan met de concrete planvorming. De communicatie naar ouders van leerlingen ligt in handen van de scholen.

Uitvoering en planning

Bij het vaststellen van de begroting 2026-2029 komen de middelen daadwerkelijk beschikbaar, maar met een raadsbesluit over nieuwbouw op de voorkeurslocatie kunnen wel de voorbereidingen opgestart worden. De samenwerkingsschool kan gaan werken aan een Programma van Eisen. Ook de procedure voor de bestemmingswijziging kan in gang gezet worden. Dit heeft een doorlooptijd van circa een jaar, waarna de vergunning aangevraagd kan worden. Ook het vergunningentraject duurt een aantal maanden. De bouw zou eind 2027/2028 kunnen starten, waarna oplevering in 2029 mogelijk is.

Is het besluit openbaar?

Ja

Besluit

Het college legt het volgende voor aan de gemeenteraad:

1. In te stemmen met de fusie van OBS De Rolpaal met IKC De Schutsluis per augustus 2025. De school wordt per zelfde datum formeel overgedragen aan Stichting Accrete en opgeheven.
2. In te stemmen met vervangende nieuwbouw voor de te vormen samenwerkingsschool in Blokzijl.
3. Een passend aantal vierkante meters (ca. 146 m²) in de bouw mee te nemen voor het realiseren van kinderopvang in hetzelfde gebouw.
4. Noordermaten IV (fase A) als beoogde locatie voor de samenwerkingsschool aan te wijzen en de daarvoor benodigde procedures in gang te zetten.
5. Bij de behandeling van de Perspectiefnota 2025-2029 de volgende beslispunten over de onderwijshuisvesting Blokzijl integraal af te wegen:
 - Een aanvullend investeringskrediet van € 2.214.630, wat resulteert in aanvullende structurele kapitaallasten van € 105.000 vanaf 2029.
 - Een aanvullend eenmalig budget van € 100.000 in 2029.